

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

6 MAART 1996

BELEIDSBRIEF

Gelijke kansen in Vlaanderen Gelijke kansen voor vrouwen en minderheden Beleidsprioriteiten 1995-1999

VERSLAG

namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid uitgebracht door de heer Peter De Ridder

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden : mevrouw Sonja Becq, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Marc Olivier, Bart Vandendriessche ;

mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Etienne De Groot ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Guy Swennen ;

de heren Wilfried Aers, Felix Strackx ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Cannaerts, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Van Lindt ;

de heren Fred Dielens, Johnny Goos, André Van Nieuwkerke ;

de heren Jan Caubergs, Karim Van Overmeire ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Stassen.

Zie :

155 (1995-1996)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

I.	Toelichting door minister Anne Van Asbroeck	3
II.	Bespreking	
	1. Algemeen	6
	2. Een gelijke-kansenbeleid voor vrouwen	9
	a) Juridische gelijkheid versus feitelijke ongelijkheid	10
	b) Feminisering van de armoede	10
	c) Onderwijs en opleiding / Tewerkstelling	10
	d) De voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap	11
	3. Minderheden	
	a) Migranten	11
	b) Lesbische vrouwen en homoseksuele mannen	12
III.	Antwoord van de minister en replieken van de leden	
	1. Algemeen	13
	2. Een gelijke-kansenbeleid voor vrouwen	14
	3. Minderheden	16
	Bijlagen	19

DAMES EN HEREN

De Commissie voor Welzijn en Gezondheid behandelde de "Beleidsbrief Gelijke kansen voor Vlaanderen, Gelijke kansen voor vrouwen en minderheden, Beleidsprioriteiten 1995-1996", ingediend door mevrouw Anne Van Asbroeck, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid, op 14 februari 1996.

De Werkgroep Gelijke Kansen en Emancipatie had reeds op 24 november 1995 met de minister van gedachten gewisseld over de beleidsbrief. Met de Commissie voor Welzijn en Gezondheid, waarin grotendeels dezelfde leden zitting hebben, werd overeengekomen de gedachtenwisseling in de werkgroep in het verslag van de commissie te verwerken.

I. TOELICHTING DOOR MINISTER ANNE VAN ASBROECK

Het gelijke-kansenbeleid is een nieuwe Vlaamse bevoegdheid. Met de eerste beleidsbrief hierover geef ik niet alleen de beleidsopties voor deze zittingsperiode aan, maar ook een keuze. Ik zal het Vlaamse gelijke-kansenbeleid ruimer invullen dan het federale gelijke-kansenbeleid uitgebouwd is. Ik richt me ook tot migranten, tot homo's en lesbiennes en tot mensen met een handicap.

Voor het eerst kan er sprake zijn van een gecoördineerd gelijke-kansenbeleid, daar waar tot nu toe een reeks initiatieven genomen werden, los van elkaar. Ik kan hier dan ook moeilijk spreken over de werking van allerlei organen of over instellingen in en buiten de overheid. Wel laat dit ons toe te spreken over de grond van de zaak.

Het besef dat méér groepen in onze maatschappij positieve actie nodig hebben, leefde wel al bij de Vlaamse overheid. Daarvan getuigt bijvoorbeeld het opnemen van migranten en mensen met een handicap als doelgroepen in het tewerkstellings- en het ambtenarenbeleid. En met name voor migranten is er ook buiten deze twee terreinen de afgelopen jaren een uitgebreide werking opgezet.

Ik voeg hier voorlopig alleen de groep van homo's en lesbiennes aan toe. Een nieuw beleid moet de mogelijkheid wel hebben om te groeien maar, het moet ook haalbaar blijven. Deze afbakening van doelgroepen (vrouwen, migranten, homo's en lesbiennes en mensen met een handicap) is echter niet te begrijpen als limitatief voor de toekomst. Zij wordt slechts ingegeven door de werkbaarheid.

De vraag die alle andere vragen voorafgaat, is deze : wat moet dat worden, een gelijke-kansenbeleid ?

Vooreerst moeten we, denk ik, een onderscheid aanbrengen tussen het particuliere en het algemene : iemand kan zich in een achterstandspositie bevinden zonder dat hij of zij daar zelf veel aan kan doen. Zo iemand moet geholpen worden. Maar zelfs als er duizend-en-één gelijksoortige gevallen bekend zijn, die allemaal door de overheid geholpen worden, dan voert deze daarmee nog geen gelijke-kansenbeleid. Pas wanneer ze uit deze duizend-en-één situaties het achterstellingsmechanisme distilleert, en dat structureel aanpakt, voert de overheid een gelijke-kansenbeleid. Tegen structurele achterstelling, is geen individueel initiatief opgewassen.

Dit alles betekent dat het hier gaat om maatschappelijke problematieken. Achterstelling staat niet op zichzelf maar is altijd ten opzichte van iets of iemand anders; het is een sociaal verband. Het resultaat van een geslaagd initiatief van het

gelijke-kansenbeleid, leidt automatisch wel tot meer psychosociaal welbevinden bij individuen, maar het is toch geen vorm van welzijnsbeleid. Welzijn richt zich eerder op de achterstandspositie van de persoon en gelijke kansen op het achterstellingsmechanisme in de maatschappij.

Dat kan je proberen weg te werken op twee manieren. Ten eerste kan je als overheid, als het ware boven de hoofden van de betrokkenen heen, regels wijzigen of uitvaardigen. Het geviseerde achterstellingsmechanisme kan ermee geneutraliseerd worden en vaak kan er niet anders dan op deze manier opgetreden worden. Maar juridische gelijkheid, gelijkheid op papier dus, leidt in de praktijk niet automatisch tot feitelijke gelijkheid of tot gelijkheid van kansen.

Daarom is de tweede mogelijkheid die je als overheid hebt ook belangrijk : de mensen die zich in achterstandsposities bevinden, de instrumenten in handen spelen om zelf op te treden. Een zelf bevochten positie is duurzamer. Een positie die 'geschonken' wordt, kan immers gemakkelijk ook weer ontnomen worden.

Belangrijke voorwaarden om zich waar te kunnen maken in deze maatschappij, zijn een zo goed mogelijke vorming en betaalde arbeid. Men verwerft door deelname aan het arbeidsproces economische onafhankelijkheid en een plaats in het sociale weefsel. Een eigen plaats en een inkomen spelen in onze maatschappij dus een sleutelrol voor iedereen, ook voor vrouwen. Maar zij worden op dit gebied geconfronteerd met moeilijkheden, die mannen niet tegenkomen. Vrouwen ondervinden, om te beginnen al meer moeilijkheden dan mannen om een plaats te verwerven op de arbeidsmarkt. En de plaatsen die ze verwerven, concentreren zich meestal in een beperkt aantal sectoren en dan nog op lagere niveaus. Dit betekent dat vrouwen méér dan mannen werkloos zijn en dat, als ze werken, ze gemiddeld één derde minder verdienen dan mannen. Ze werken ook meer deeltijds.

Hoe komt dat ?

De kansen op tewerkstelling zijn nauw verbonden met attitudevorming en opleiding. Studiekeuze blijkt sterk gebonden te zijn aan het geslacht van de leerlingen. Meisjes kiezen gemakkelijker voor studierichtingen die aansluiten bij de uitvoerende en verzorgende rollen die vrouwen traditioneel toebedeeld worden. Daarom besteed ik aandacht aan roldoorbrekende studie- en beroepenkeuze-oriëntering (BIBjes) en zelfs aan attitude-vorming buiten studieverband (technica 10).

Maar ook het doorstromen naar hogere studies, is voor veel meisjes problematisch. Met name migrantenmeisjes hebben het moeilijk om na de middelbare studies hun opleiding voort te zetten. Daarom wil ik investeren in een project voor alternerend leren en werken. Dit project biedt migrantenmeisjes de kans om tegelijk werkervaring op te doen en een hoger diploma te behalen. Een bijkomend gunstig effect van dit project is dat deze jonge vrouwen in hun ingroep een voorbeeldfunctie vervullen.

Het zijn niet alleen fundamentele voorwaarden, zoals opleiding, die het voor vrouwen moeilijker maken dan voor mannen om aan werk te raken of een carrière uit te bouwen. Randvoorwaarden zoals een gebrek aan buitenschoolse kinderopvang, of gebrek aan mobiliteit (meneer rijdt met de auto), spelen ook een belangrijke rol.

Deze initiatieven zijn zowel gericht op het aanpakken van een bepaalde concrete situatie, als op het stellen van voorbeelden en het aanreiken van middelen aan de betrokken groepen om zelf hun toestand te veranderen.

Maar je kan nooit genoeg positieve voorbeelden stellen. En de beeldvorming van achtergestelde groepen aanpakken, kan niet zonder invloed uit te oefenen op de media. Maar 'de media', wat is dat ? Dat is toch een onwerkbaar groot begrip ? Hoe kan je daar nu ooit in algemene termen wat over zeggen ?

Bovendien is beeldvorming cultuurgebonden : wat in Angelsaksische landen of in Latijnse gebieden stigmatiserend werkt, doet dat in Vlaanderen misschien niet. Is het tonen van vrouwen als aantrekkelijke wezens per definitie anti-emancipatoir ? Wat is aantrekkelijk ? Wat is aanstootgevend ? Wat is zonder meer vernederend ?

Maar hoe moeilijk de discussie ook is, feit blijft dat in Vlaanderen in de media mannen en vrouwen, homo's en lesbiennes, migranten en gehandicapten op stereotype manier worden voorgesteld. Als ze al in beeld komen. Voor sommige van deze groepen is hun feitelijke afwezigheid in de media de factor die hen het meest parten speelt. Ik heb een project op stapel staan om tenminste de Vlaamse televisieproducties bewust te maken van hun stigmatiserende of negatieve manier van voorstellen van de genoemde groepen. Nieuw daarbij is dat het niet de minister of de overheid zal zijn die de sensibiliseringscampagne voert, maar organisaties van de doelgroepen zelf. Ik zal hen mijn steun verlenen als zij zich met welomschreven acties tot produktiemaatschappijen, castingbureaus e.d. richten. Niet alleen zullen deze laatste dan rechtstreeks door de belanghebbenden benaderd worden, het zich richten tot de mediamakers zal heel wat individuen en groepen meer weerbaar en bewust maken.

Voor mensen met een handicap en voor homo's en lesbiennes is beeldvorming misschien nog wel belangrijker dan voor de andere doelgroepen. Van vrouwen en migranten wordt immers algemeen erkend dat zij maatschappelijk achtergesteld worden. Bij homoseksuelen en gehandicapten is dat veel minder het geval. Zij worden maar al te vaak zelf aangewezen als 'het probleem'. Hen niet voorstellen als 'type' of 'geval', maar als complete individuen met volwaardige gevoelens en mogelijkheden, is in bijvoorbeeld mainstream-series op televisie niet zo gewoon. Daar moet iets aan gedaan worden.

In mijn beleidsbrief behandel ik deze groepen in één deel, terwijl het gelijke-kansenbeleid voor vrouwen en mannen een ander deel inneemt. Ik heb dat op deze manier gedaan omdat personen met een handicap, migranten en homo's en lesbiennes alle drie minderheden zijn. En vrouwen vormen natuurlijk geen minderheid. Ik wil er wel op wijzen dat dit onderscheid geen verschil inhoudt in appreciatie. Maar het minoriteitsverschijnsel verleent wel specifieke kenmerken aan het gebrek aan gelijke kansen. Het niet eens erkennen van het bestaansrecht van homoseksuelen als groep met gemeenschappelijke rechten, is zo'n kenmerk. Het minimaliseren of het bagatelliseren van problematieken van gehandicapten, komen eveneens voort uit een meerderwaardigheidsgevoel van de meerderheid. Blijkbaar zijn we allemaal onderhevig aan het denken dat we beter zijn omdat we met meer zijn. De anderen doen we af als 'abnormaal'. Deze houding komt voort uit gemakzucht, maar ze is niet onschuldig : ze leidt tot racisme, tot seksisme en zelfs tot uitsluiting.

Eén van de belangrijke problemen waar minderheden mee te kampen hebben, is isolement. Mensen met een handicap, heel vaak minder mobiel, hebben het echt moeilijk om met elkaar in contact te treden. Zij moeten om informatie uit te wisselen, gevoelens, om zich te organiseren, om voor zichzelf op te komen, barrières overwinnen waar mensen zonder handicap niet eens aan denken. Hoeveel openbare gebouwen

zijn nog slecht (of zelfs niet) toegankelijk voor gehandicapten ?! Wat een moeite moet een gehandicapte zich getroosten om een simpel voorwerp als een boek te bemachtigen ? Openbare bibliotheken, boekhandels, moderne vrije-tijdssupermarkten . . . haalt u ze even voor de geest en u weet voldoende.

Om de toegankelijkheid van openbare gebouwen te verbeteren, zal ik zeker een wetgevend initiatief nemen. Maar dat lost veel van de problemen natuurlijk niet op. Om een gelijke toegankelijkheid voor iedereen te garanderen, moet er zich in heel de maatschappij een mentaliteitswijziging voordoen. De overheid kan hier een sensibiliserende rol in spelen door zelf het goede voorbeeld te stellen.

Een andere mogelijkheid, die ik niet onbenut zal laten om een betere communicatie tussen individuen van de doelgroepen mogelijk te maken, is de elektronische technologie. Teletekst op de eerste plaats, maar ook de nieuwe en interactieve media maken de informatie mobiel. Voor mensen die met isolement als maatschappelijke factor af te rekenen hebben, is dit bijzonder waardevol. Ik bedoel hier bijvoorbeeld ook sociaal isolement van homo's of lesbiennes. Hun grootste overwinning (als groep) is nog altijd ertoe komen zichzelf niet te onderdrukken en een leven uit te bouwen als wat ze zijn : homoseksueel. Wij worden traditioneel niet opgevoed om al onze gevoelens te ontwikkelen. In onze puberteit hebben we al geleerd onszelf te beteugelen. Daarom speelt het middelbaar onderwijs en het jeugdwerk een niet te onderschatten rol. Ik zal in deze sferen zeker ook sensibiliseringscampagnes voeren.

Omdat zij zo kort bij het dagelijkse leven van de mensen staan, zal ik ook de lokale besturen aanmoedigen om een gelijke-kansenbeleid op hun niveau te voeren. De waaier van mogelijkheden die zij kunnen uitbouwen, gaat van een betere en meer aangepaste dienstverlening voor iedereen tot meer participatie in de beslissingen.

De Vlaamse Gemeenschap kan, als werkgever, een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen. Het is zinloos om als overheid de maatschappij bepaalde verplichtingen op te willen leggen, maar ze zelf niet na te komen. De Vlaamse Gemeenschap stelt niet alleen mensen tewerk in haar administraties maar ook in Vlaamse openbare instellingen, zoals bijvoorbeeld De Lijn. Voorstellen, acties en maatregelen die zo ver reiken, bereiken de maatschappij in al haar geledingen. Buschauffeurs (om bij dit voorbeeld te blijven) zijn geen ambtenaren die een wat abstracte taak uitvoeren. Zij zijn zeer zichtbaar en herkenbaar. Een gelijke-kansenbeleid op hun niveau zal zeker een sensibiliserende rol vervullen. En dat is nodig : het is in de eerste plaats de overheid die zelf consequent moet handelen. De overheid is er voor iedereen. Niet alleen voor de sterksten.

II. BESPREKING

1. Algemeen

Het verheugt mevrouw Riet Van Cleuvenbergen dat de minister uitdrukkelijk een onderscheid maakt tussen enerzijds het gelijke-kansenbeleid ten aanzien van vrouwen en anderzijds het doelgroepenbeleid. De minister spreekt zelf van een niet limitatieve opsomming van doelgroepen. Het lid vindt dat ook alleenstaande vrouwen, ongehuwde moeders in dat verband vermeld mogen worden.

Het verbaast de heer Peter De Ridder dat de ouderen niet als doelgroep voor het gelijke-kansenbeleid genoemd wor-

den. Ouderen worden in onze maatschappij vaak uitgesloten en achtergesteld. Ze verliezen hun sociale status. Er worden voor hen afzonderlijke circuits opgezet. Zelfs bij hulpverleners is het 'deficit-denken' nog alom verspreid.

Het lid pleit voor reglementering voor de inspraak van ouderen op het gemeentelijke vlak. Die ontbreekt nog steeds, in tegenstelling tot de inspraak van andere doelgroepen die wel wettelijk geregeld is.

Het uitgangspunt van de beleidsnota, het doelgroepenbeleid is niet verkieslijk, meent mevrouw Patricia Ceysens. De minister deelt de maatschappij op in groepen. De sterkere groepen die zich kunnen organiseren en hun stem kunnen verheffen, slagen erin de politiek te mobiliseren. Als men niet tot die groepen behoort, valt men uit de boot. De fractie van het lid gelooft meer in een harmonieus model, waar niet-discriminatie zoals in verdragen vastgelegd, de rode draad moet zijn.

De heer Felix Strackx is evenmin voor het principe van opdeling van de maatschappij. Opdeling kan men eindeloos, tot in het absurde, doortrekken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey is het oneens met de kritiek van vorige sprekers inzake het doelgroepenbeleid. Het gelijke-kansenbeleid zoals het door de minister en ook door haar federale collega en haar voorgangers opgevat wordt, heeft zijn verdiensten. Het is aan het Parlement om het op te volgen en waar nodig op bijsturing aan te dringen.

Volgens de beleidsnota zal de minister zich richten tot de minderheden die al een begin van zelforganisatie kennen. Op die manier sluit de minister degenen die echt aan de rand van de maatschappij staan en niet georganiseerd zijn, uit, vindt mevrouw Yolande Avontroodt.

Volgens mevrouw Patricia Ceysens moet de wetgever of decreetgever zich bij zijn taak houden, nl. via wet- of decreetgeving de juridische ongelijkheid wegwerken. In het verleden heeft de wetgever daar goed werk van gemaakt. Als de wetgever zich met feitelijke ongelijkheid bezighoudt, treedt hij buiten zijn opdracht. Dan begeeft hij zich op privaat terrein, waar hij niets te zoeken heeft. Als er een instrument is om discriminatie uit te bannen, dan is dat de wet of het decreet.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Bart Vandendriessche zijn het daar niet mee eens. Een zekere bescheidenheid inzake de mogelijkheden van het wetgevend werk is niet ongepast. De (opvolging van) de concrete uitvoering van het beleid is eveneens een instrument waarover de wetgever beschikt. De wetgever kan een kader scheppen waardoor de kansen op gelijkheid groter worden.

De minister is als minister van gelijke kansen afwezig, vervolgt mevrouw Patricia Ceysens. De minister reageert niet als collega's voortdurend over de "topman" voor de BRTN spreken. In de persmededeling van minister Luc Van den Bossche over Ongewenst Seksueel Gedrag op het Werk (OSGW) en positieve actie wordt de minister niet vermeld.

Het voeren van een gelijke-kansenbeleid is niet gemakkelijk, ook al omdat het een horizontale bevoegdheid is. Het budget voor gelijke-kansenbeleid zelf is vrij klein, maar de minister kan blijkbaar aanspraak maken op kredieten van de budgetten van de andere ministers, b.v. voor wetenschappelijk onderzoek. Acht de minister haar budget voldoende om het gelijke-kansenbeleid te voeren ? Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Vera Dua vragen over welke bedragen het concreet gaat. Is op voorhand met de collega's een planning inzake de aanwending van die kredieten opgesteld

of beschikt de minister over die kredieten naargelang zij concrete aanvragen doet ?

Het horizontale karakter van het gelijke-kansenbeleid maakt het moeilijk om punctueel de actiepunten op de zoveel domeinen in de beleidsbrief op te nemen, meent mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Zich in de beleidsbrief tot de krachtlijnen beperken is hier misschien onvermijdbaar. Allicht kan de minister nu al een overzicht geven van de actiepunten die ondertussen gepland of opgezet werden, van de gevraagde adviezen, van de afspraken in de regering.

Sowieso zal de minister voor het horizontale beleid tal van afspraken moeten maken met haar collega's in de regering. Het horizontale beleid kan enkel slagen als contacten op alle niveaus structureel georganiseerd worden, meent de heer Peter De Ridder. Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wijst erop dat ook de verschillende commissies in het Parlement onderling moeten afspreken het gelijke-kansenbeleid voor hun specifieke domein op te volgen.

Verschillende leden hebben vragen over de Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen (ICGK). De beleidsnota geeft niet veel concrete invulling aan de ICGK, vindt mevrouw Mieke Van Hecke. Het lid verwacht dan ook meer van een mentaliteitswijziging bij de verschillende leden van de regering.

Is de commissie al bijeengekomen, vraagt mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. Hoe is de speciale cel in de administratie samengesteld ? Waar zal het debat over het gelijke-kansenbeleid uiteindelijk gevoerd worden : in de administratie of in het Parlement ?

Hoe is de ICGK afgebakend van de Interdepartementale Commissie voor Migranten, wil mevrouw Sonja Becq weten. Hoe is de commissie samengesteld ?

Hoe verloopt de samenwerking van de minister met de opdrachthoudster belast met emancipatiezaken, vragen mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Trees Merckx-Van Goey. In welke mate en door wie wordt een beroep gedaan op de emancipatieambtenaar. In welke mate houdt de minister rekening met de adviezen van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen van de SERV ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen vraagt naar een overzicht van alle mogelijke diensten in de Vlaamse Gemeenschap die zich inhouden met het gelijke-kansenbeleid. Dat kan als bijlage bij het verslag gevoegd worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey hoopt dat de minister betrokken wordt bij het vastleggen van de criteria voor het Sociaal Impulsfonds en de gevraagde planning aan steden en gemeenten. In de planning van de steden en gemeenten zou hoe dan ook aandacht moeten gaan naar de problematiek van de gelijke kansen, zowel inzake mannen-vrouwen als inzake minderheden.

Zijn er intenties om het kansarmoedebeleid dat via de VFIK-projecten gevoerd werd, een decretale basis te geven, vraagt mevrouw Nelly Maes.

Vooraleer de minister concrete projecten laat starten, zou het wenselijk zijn dat ze eerst aan het Parlement voorgesteld worden, meent mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. Ze denkt in concreto aan het project Ongewenst Seksueel Gedrag op het Werk (OSGW). In het algemeen moet het Parlement zoveel mogelijk bij het debat betrokken worden.

Mevrouw Sonja Becq vraagt de minister ten slotte hoe zij concreet het doelgroepenbeleid in de Vlaamse administraties

inzake vrouwen, migranten en gehandicapten kan bevorderen.

2. Een gelijke-kansenbeleid voor vrouwen

In haar toelichting heeft de minister het over het rechtzetten van de achterstandspositie van vrouwen. Mevrouw Mieke Van Hecke had liever gezien dat de uitvoering van het pariteitsbeginsel het uitgangspunt voor het gelijke-kansenbeleid is.

De heer Peter De Ridder had in de beleidsbrief wat meer actiegericht planning verwacht. Het blijft nu te veel bij louter constataties.

Mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en de heer Peter De Ridder missen in de beleidsnota kwantitatieve doelstellingen inzake de vertegenwoordiging van vrouwen in de grote beleids- en adviesorganen. Op basis van het voorstel van decreet van mevrouw Magda De Meyer (1990), in 1992 overgenomen door mevrouw Lydia Maximus, werd een aanbevelende nota daaromtrent aan de regering overhandigd. Neemt de minister die draad terug op ? Wanneer is een dergelijk ontwerp van decreet te verwachten ? Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wil een sensibiliseringsactieplan daaromtrent, waar een termijn vooropgesteld wordt voor het behalen van concrete doelstellingen. Ook in deze materie is overleg met de federale overheid aangewezen, opert mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Misschien kan een nieuwe Vlaamse reglementering, waar b.v. een quotum van een derde vrouwen vooropgesteld zou kunnen worden, een impuls geven aan de huidige federale regeling die niet zo bijster goed blijkt te functioneren.

Het is belangrijk dat het Vlaamse gelijke-kansenbeleid en het federale beleid op elkaar afgestemd worden. Verschillende leden vragen hoe het overleg ter zake geconcretiseerd wordt. Structureel overleg is cruciaal, menen mevrouw Mieke Van Hecke en de heer Peter De Ridder. Volgens mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en Trees Merckx-Van Goey moet het Vlaamse beleid wel eigen klemtonen kunnen leggen.

Wordt het sluiten van samenwerkingsakkoorden overwogen, eventueel ook met de andere gemeenschappen ?

In welke mate heeft de minister impact op het emancipatiebeleid op het lokale niveau ? Verloopt de ondersteuning en opvolging vanuit de federale overheid of vanuit de Vlaamse overheid, vraagt mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Mevrouw Mieke Van Hecke en de heer Peter De Ridder pleiten voor de invoering van 'vrouwen- of emancipatie-effectenrapporten' op alle relevante beleidsdomeinen, b.v. huisvesting, werkgelegenheid. Wat is het standpunt van de minister ter zake ? Belangrijker dan de ICGK is de mentaliteitswijziging onder de regeringsleden, meent mevrouw Van Hecke. Alle ministers moeten voor hun respectievelijke bevoegdheden spontaan alert zijn voor de gelijke kansen voor mannen en vrouwen.

Het onveiligheidsgevoel bij vrouwen is een probleem, constateert mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. De onveiligheid belemmert hun ontplooiing. Een bredere aanpak op verschillende domeinen verdient de aandacht.

Ten slotte wil mevrouw Trees Merckx-Van Goey weten welke actiepunten de minister gedistilleerd heeft uit de conclusies van de conferentie in Peking.

a) Juridische gelijkheid versus feitelijke ongelijkheid

De minister wil het nieuwe Europese actieprogramma intensief opvolgen. Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen vraagt welke concrete actieplannen de minister in dat verband al uitgewerkt heeft. In welke mate is de minister als Vlaams minister rechtstreeks betrokken met het Europese beleid ?

Hoewel het hoofdstuk over de juridische en de feitelijke ongelijkheid louter constataties bevat, wil de heer De Ridder het als een pleidooi voor voortzetting van positieve acties zien.

b) Feminisering van de armoede

Verschillende leden juichen toe dat de minister aandacht heeft voor de feminisering van de armoede. In hoeverre houdt de minister rekening met de voorstellen van het Algemeen Verslag over de Armoede ? Mevrouw Vera Dua en de heer Peter De Ridder vragen de minister welke maatregelen uit het armoederapport zij op het oog heeft. Heel wat maatregelen zullen gesitueerd zijn op het federale beleidsniveau. Overleg met de federale overheid is dus onmisbaar.

Vrouwen worden vooral door armoede getroffen omdat ze te laag geschoold zijn. Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wil een lans breken voor meer laagdrempelige scholing. Het socio-cultureel vormingswerk is daartoe een instrument bij uitstek.

c) Onderwijs en opleiding/ Tewerkstelling

Wat de studiekeuze van meisjes betreft, vindt mevrouw Mieke Van Hecke dat b.v. bij de vastlegging van de eindtermen accenten inzake roldeurbrekend gedrag gelegd kunnen worden.

De heer Peter De Ridder wijst erop dat de scholen zelf vaak weigerachtig staan ten aanzien van roldeurbrekende onderwijskeuzes. Kan het project "Diversificatie van de studiekeuze van meisjes" bestendig worden ?

Uit onderzoek blijkt dat meisjes die een meer technische 'mannelijke' opleiding gekozen hebben, achteraf geen toegang tot die beroepen vinden. Mevrouw Vera Dua vraagt naar de zin van de oriëntering van de beroepskeuze van meisjes als de bedrijven er niet open voor staan.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen is ook van oordeel dat men niet te hard moet ingaan tegen de keuze van meisjes voor de verzorgende beroepen. In die sector is werkgelegenheid. Het probleem is dat het werk ondergewaardeerd wordt. Vooral lagergeschoolde vrouwen worden tot de verzorgende beroepen aangetrokken. Bij de studiekeuze moet realisme voorrang krijgen. Het is pijnlijk te moeten constateren dat meisjes die voor een opleiding tot lasser gekozen hebben, na drie jaar nog geen werk gevonden hebben wegens een onaangepaste bedrijfscultuur. Het lid vindt dat vooral de hoger gekwalificeerden bij wijze van voorbeeld geöriënteerd kunnen worden naar andere sectoren.

Het Vlaams regeerakkoord heeft een lans gebroken voor een reglementair kader voor de buitenschoolse kinderopvang. Wanneer komt die reglementering er, vraagt de heer De Ridder. Welke rol speelt de minister in de totstandkoming van die reglementering ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen sluit zich hierbij aan. Kinderopvang betekent ook tewerkstelling, zij het dat het statuut wel verbeterd moet worden. De initiatieven werken nu

vooral met deeltijdse weer-werk-gesco's. De werkuren zijn gezinsonvriendelijk.

Volgens mevrouw Riet Van Cleuvenbergen slaagt het actieplan van de VDAB ter verbetering van de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt niet in zijn opzet. Uit het verslag van de VDAB blijkt dat vrouwen proportioneel minder vertegenwoordigd zijn in de opleidingen en dat hun doorstroming achteraf minder succesvol is.

Kan de minister ook niet meer aandacht hebben voor gelijke loonkansen voor mannen en vrouwen ? Volgens het lid moet de oorzaak niet alleen gezocht worden bij de deeltijdse arbeid maar ook bij de functiewaardering.

De minister besteedt terecht veel aandacht aan de vrouwen op de arbeidsmarkt, merkt mevrouw Vera Dua op. Men moet echter constateren dat de federale overheid nadelige maatregelen neemt ten aanzien van vrouwen. Denk maar aan het schrappen van de aanvullende werkloosheidsuitkering, de schorsing van langdurig werklozen... Is de minister van plan daaromtrent met de federale overheid overleg te plegen ?

De niet-uitkeringsgerechtigd volledig werklozen verdienen meer aandacht van de Vlaamse regering, vervolgt mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. Het betreft vooral vrouwen die wegens langdurige werkloosheid uitgesloten worden. Uitsluiting zonder kansen op werk te geven, kan niet. De Vlaamse regering moet corrigerend optreden ten aanzien van het federale beleid. Ook de herintreedsters moeten in die optiek speciale aandacht krijgen.

Flexibiliteit mag er niet toe leiden dat de man een full-time job uitoefent, en de vrouw een half-time, meent het lid. Dat creëert problemen voor uit-de-echt-gescheidenen, en later voor de pensioenen. Deeltijdse arbeid bestendigt de ongelijke kansen. Het lid is geen tegenstander van deeltijds werken, maar het is de plicht van de overheid om de betrokkenen te waarschuwen voor de gevolgen.

d) De voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap

Wat de voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap betreft, zou er na vijf jaar positieve acties een evaluatie komen. De heer Peter De Ridder dringt erop aan daar ernstig werk van te maken. Wat met de positieve acties in het onderwijs ? Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt naar de rol van de emancipatieambtenaar in de evaluatie.

Mevrouw Mieke Van Hecke vindt de vervrouwelijking van beroepsnamen alleen maar discriminerend. De gelijkheid wordt alleen gediend door de beroepsnamen seksloos te houden. Een beroep is alsdusdanig seksloos, de beoefenaar een vrouw of een man.

Mevrouw Yolande Avontroodt is de mening toegedaan dat campagnes als "Sex-collega, ex-collega" een contraproductief effect hebben voor vrouwen. Vrouwen worden ermee geplaagd. Is die campagne geëvalueerd geworden ? De aanstelling van een vertrouwenspersoon op het veld heeft volgens het lid tot niets geleid. Is de wettelijke bescherming niet voldoende ?

3. Minderheden

a) Migranten

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wil weten in welke mate er contacten zijn met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR).

Overweegt de minister specifieke initiatieven te nemen voor het taalonderricht aan migranten ? Volgens mevrouw Nelly Maes en mevrouw Vera Dua is integratie alleen mogelijk als de taalachterstand weggewerkt wordt.

b) Lesbische vrouwen en homoseksuele mannen

De heer Wilfried Aers is de mening toegedaan dat homoseksualiteit een privé-aangelegenheid is, waarvoor geen propaganda gemaakt moet worden. Ook zonder de speciale aandacht van het beleid kunnen homoseksuelen perfect functioneren in onze maatschappij. Steun van de overheid aan die bepaalde seksuele geaardheid zweemt naar een nieuwe vorm van apartheid. Overigens zijn niet de homo's, maar de gezinnen de hoeksteen van onze maatschappij. Dat er ongenoegen zou zijn over de ondervertegenwoordiging van homoseksuelen in de media, begrijpt het lid niet. Het komt hem voor dat homoseksuele geaardheid een examen bij de BRTN overbodig maakt.

Homo- en lesbienneorganisaties hechten veel belang aan de registratie van samenlevingscontracten. Slechts enkele gemeenten voorzien echter in die mogelijkheid. Mevrouw Vera Dua vraagt de minister bij haar collega Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, aan te dringen op veralgemening van de registratie b.v. via een omzendbrief aan de gemeenten.

De heer Peter De Ridder en mevrouw Veerle Heeren dringen aan op een decreetgevend initiatief inzake de toegankelijkheid van publieke gebouwen. Wordt een voorstel van decreet uit de vorige zittingsperiode van onder het stof gehaald ? Wanneer wordt er eindelijk werk van gemaakt ? Mevrouw Veerle Heeren vindt dat de toegankelijkheid van gebouwen zich niet mag beperken tot gehandicapten, maar opengetrokken moet worden naar andere doelgroepen.

In Limburg en Antwerpen lopen proefprojecten inzake "toegankelijkheidsbureaus" die zowel privé- als overheidssector adviseren inzake toegankelijkheid van gebouwen. Kunnen die projecten niet naar andere provincies uitgebreid en geïnstitutionaliseerd worden ?

De heer Peter De Ridder wil ervoor waarschuwen dat de uitvoering van een anti-discriminatiewet voor personen met een handicap enorme financiële implicaties zal hebben. Hij denkt aan volledige toegankelijkheid, de inkomensvorming...

Met de karige middelen die voorhanden zijn, zou het lid willen pleiten voor een selectievere aanpak. Het lid pleit om vier punten voorrang te geven. Vooreerst de ondersteuning van organisaties die de (mentaal) gehandicapten weerbaarder maken, zoals b.v. Toemeka. Ten tweede zouden relatievorming en seksualiteit meer aandacht moeten krijgen. Ten derde zijn er de recente ontwikkelingen in de bio-technologie. Het is de taak van het Comité voor Bio-ethiek om dit op te volgen en een ethisch antwoord te geven. Mag de Vlaamse regering zich echter onttrekken aan een dergelijk belangrijk debat ? Ten slotte moet onderzocht worden of een sensibiliseringsactie onder jongeren de negatieve houding ten aanzien van gehandicapten - die o.m. met de hoge kostprijs verband zou houden - zou kunnen wijzigen.

De heer Wilfried Aers en mevrouw Patricia Ceysens vinden niet dat in Vlaanderen de idee leeft dat gehandicapten de maatschappij te veel kosten.

III. ANTWOORD VAN DE MINISTER EN REPLICEN VAN DE LEDEN

1. Algemeen

De ouderen kan men niet zomaar als een minderheid beschouwen, meent de minister. Hun positie is meer te vergelijken met die van de vrouwen. De groep van ouderen bestaat ook vooral uit vrouwen. Het is een zeer specifieke en brede problematiek die zeer veel middelen zou vereisen. De ouderenproblematiek kan wel benaderd worden via het gelijke-kansenbeleid inzake vrouwen en het kansarmoedebeleid.

Ouderen hebben meer en meer informeel inspraak via hun organisaties. Ook daar is er natuurlijk het probleem dat niet-georganiseerden moeilijk bereikt worden.

Het harmonieuze samenlevingsmodel waarvan mevrouw Patricia Ceysens voorstander is, is net het doel van het gelijke-kansenbeleid, repliceert de minister. Men kan gewoon niet buiten de realiteit dat er specifieke problemen zijn voor bepaalde doelgroepen. Specifieke noden vereisen een specifieke aanpak. Eén alomvattende anti-discriminatiewet levert niet onmiddellijk resultaat op. Een stapsgewijs beleid is nodig.

Niet-georganiseerde doelgroepen zijn zeer moeilijk te bereiken. Het ligt voor de hand dat de organisaties de eerste gesprekpartners zijn. Het is uiteraard de taak van de overheid alle mogelijke informatiekanalen te bespelen om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Als wetgever moet men inderdaad juridisch gaan optreden. Maar men moet er rekening mee houden dat dit niet altijd resultaat oplevert. Een mentaliteitswijziging bewerkstelligen is ook nodig. Men hoeft niet juridisch op te treden om verandering teweeg te brengen. De minister geeft een voorbeeld over de beeldvorming in de media : de doelgroepen die de manier waarop ze in beeld gebracht worden onjuist vinden, kunnen gesteund worden. Hun weerbaarheid kan verhoogd worden, zodat ze zelf op de beeldvormers toestappen.

Mevrouw Patricia Ceysens repliceert dat alleen decreetgeving, in dat geval het opleggen van quota, echt garanties op gelijkheid biedt.

Het Parlement louter als stemmachine beschouwen, is een verschraling van zijn opdracht, vindt de heer Bart Vandendriessche. Het Parlement is ook een forum voor maatschappelijke discussie, die op een decreet kan uitmonden. De heer Peter De Ridder wijst op het feit dat ondanks de wet van 1948 die stemrecht aan vrouwen toekende, pas na de sensibiliseringsactie van de overheid meer vrouwen verkozen werden.

Wat de persmededeling van minister Van den Bossche inzake OSGW betreft, repliceert de minister dat het project volledig in samenwerking tussen de twee departementen tot stand gekomen is en uitgevoerd zal worden. Als minister van Ambtenarenzaken was minister Luc Van den Bossche de ondertekenend minister. In de pers is het aandeel van de minister van gelijke kansen uitdrukkelijk belicht geworden.

Mevrouw Patricia Ceysens meent toch dat de minister meer over haar 'zichtbaarheid' moet waken : in haar beleidsbrief pleit de minister zelf voor meer zichtbaarheid van de vrouwen.

De minister vindt het budget waarover zij beschikt niet zo klein. Vlaanderen start zijn gelijke-kansenbeleid met meer middelen dan de federale overheid destijds. Van bij het begin over teveel middelen beschikken houdt het risico in dat men ze verkwist. Bovendien moet men niet altijd veel middelen

hebben om een goed beleid te voeren. Een overzicht van de middelen wordt als bijlage bij het verslag gevoegd. De minister beschikt over 46,5 miljoen eigen middelen en ongeveer 50 miljoen andere middelen : 20 miljoen trekkingsrechten op het budget van minister-president Luc Van den Brande, ongeveer 20 miljoen met minister Leo Peeters en 10 miljoen met minister Luc Van den Bossche te coördonneren kredieten.

De minister heeft de opdracht gegeven om een studie, een status-questionis te laten maken over de verwezenlijkingen inzake gelijke-kansenbeleid in Vlaanderen. Daaraan gekoppeld zullen in het voorjaar in de Vlaamse provincies hearings georganiseerd worden om de georganiseerde, en hopelijk ook de niet-georganiseerde doelgroepen te bereiken.

De oprichting van de ICGK is een belangrijke stap om het horizontale beleid te laten slagen, oordeelt de minister. De commissie moet o.m. nagaan wat er op de verschillende domeinen al gerealiseerd werd. Het is de bedoeling uit elk departement iemand af te vaardigen in de ICGK. In elk departement is er zo een aanknopingspunt met het gelijke-kansenbeleid.

Het is de taak van de administratieve cel om de ICGK op te starten. De cel bestaat uit twee mensen. Een persoon moet nog aangesteld worden. Nu er een duidelijke keuze voor het gelijke-kansenbeleid gemaakt is, hebben ook andere ministers aandacht voor de effecten van maatregelen op de gelijke kansen. De Vlaamse regering zelf heeft een hele evolutie doorgemaakt. Er wordt b.v. spontaan aandacht besteed aan de vertegenwoordiging van vrouwen in tal van organen.

De ICGK en de IDCM zullen samenwerken. Hun respectievelijke domeinen worden afgebakend in overleg met minister Luc Martens, coördinerend minister voor migrantenbeleid.

De samenwerking met mevrouw Rita Mulier, opdracht-houdster belast met emancipatiezaken, verloopt zeer vlot. De functie van de emancipatieambtenaar, die onder ambtenarenzaken ressorteert, staat los van de ICGK. Haar opdracht is enigszins anders : de emancipatieambtenaar richt zich intern naar de Vlaamse Gemeenschap, de ICGK heeft een externe opdracht. De emancipatieambtenaar maakt wel deel uit van de ICGK.

De minister is systematisch bij de implementatie van het SIF betrokken vanuit haar twee bevoegdheidsdomeinen : Brusselse aangelegenheden en gelijke-kansenbeleid. Vanzelfsprekend zal het SIF speciale aandacht aan gelijke kansen besteden ; de idee van gelijke kansen ligt aan de grondslag van het SIF.

De minister heeft er geen moeite mee om in de toekomst initiatieven met het Parlement te bespreken. OSGW is een initiatief dat tegemoetkomt aan vragen die al lang leefden.

2. Een gelijke-kansenbeleid voor vrouwen

Hoewel het pariteitsbeginsel niet uitdrukkelijk in de beleidsnota vermeld wordt, is het wel de achterliggende idee en het einddoel van het gelijke-kansenbeleid. Pariteit is iets dat moet groeien, meent de minister. In de Vlaamse administratie b.v. kan pariteit onmogelijk onmiddellijk ingevoerd worden.

De minister onderzoekt de omzetting van het voorstel van decreet van mevrouw De Meyer in een ontwerp van decreet, maar wil niet overhaast tewerk gaan. Overleg met het federale niveau is noodzakelijk. Aan de tekst van het decreetsvoorstel moeten een aantal correcties aangebracht worden. De

minister denkt b.v. aan het invoeren van een overgangspriode. Een bepaalde vertegenwoordiging van vrouwen moet in de hand gewerkt worden, maar volgens de minister kan de overheid dat beter niet zomaar opleggen. Zoiets moet groeien. Ook bij vrouwen moet de behoefte gecreëerd worden om aanwezig te zijn.

Vanzelfsprekend is overleg met de federale overheid belangrijk, vervolgt de minister. Op dit ogenblik is er geen structureel overleg, wel zijn er informele contacten naar aanleiding van concrete projecten (b.v. OSGW). De scheidingslijn tussen de bevoegdheden op het federale en het Vlaamse niveau is niet zo duidelijk. Daaromtrent zullen met de federale regering concrete afspraken gemaakt worden. Het is belangrijk dat de twee overheden aan hetzelfde zeel trekken. Vlaanderen moet inderdaad impulsen geven aan het federale niveau. Samenwerkingsakkoorden kunnen een hanteerbare formule zijn.

De gemeentelijke emancipatieambtenaren vallen onder de bevoegdheid van de federale overheid. Dat is een van de problemen die de minister bij haar federale collega mevrouw Miet Smet wil aankaarten. De minister is van oordeel dat hier een oplossing gevonden kan worden.

De minister beaamt het nut van effectenrapporten. De minister meent dat met de Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen (ICGK) daartoe een eerste aanzet gegeven wordt. Het behoort immers ook tot de opdracht van de ICGK de effecten van beleidsmaatregelen te meten. In Nederland zijn de effectenrapporten gebaseerd op vooropgestelde criteria die binnen een bepaalde termijn gehaald moeten worden. Een dergelijke aanpak is in een beginfase nog niet aangewezen, vindt de minister.

Het probleem van het onveiligheidsgevoel bij vrouwen wordt nog niet concreet aangepakt. De minister heeft wel aandacht voor dit reële probleem. Meer openbaar vervoer zou een van de oplossingen kunnen zijn.

Met de federale overheid wordt onderhandeld over de vertegenwoordiging op het internationale niveau. Op de conferentie van Peking waren zowel de federale overheid als de gemeenschappen vertegenwoordigd. Vlaanderen moet aandacht besteden aan de internationale dimensie.

De minister bevestigt dat het voeren van positieve acties voortgezet wordt, op het niveau van de overheid. Het beleid ten aanzien van de particuliere sector is een federale bevoegdheid. De minister verwijst in dat verband naar de gesprekken met de federale minister.

De minister is niet gekant tegen de 'verankering' van het project "Diversificatie van de studiekeuze van meisjes". Zij is wel van oordeel dat het project eerst grondig geëvalueerd moet worden.

De opmerkingen van mevrouw Vera Dua en mevrouw Riet Van Cleuvenbergen over de beroepskeuze van meisjes zijn terecht. Dat vrouwelijke lasser niet aan de bak komen, wijst erop dat ook de mentaliteit van de bedrijfswereld aangepakt moet worden. Een beroepskeuze moet natuurlijk niet opgelegd worden, maar men kan wel de aandacht vestigen op andere, minder rolbevestigende mogelijkheden.

Bij de reglementering van de kinderopvang is de minister niet onmiddellijk betrokken. Het behoort tot de bevoegdheid van minister Luc Martens. Via de interkabinettenwerkgroepen wordt het kabinet wel betrokken wat het gelijke-kansenbeleid betreft.

Het actieplan van de VDAB verloopt inderdaad nog niet efficiënt genoeg. De doorstroming van vrouwen is onvoldoende. De minister acht een grondige evaluatie noodzakelijk. In overleg met collega Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Tewerkstelling, moet bekeken worden hoe het actieplan verbeterd kan worden.

De problematiek van de herintreedsters en de arbeidsflexibiliteit moet op de interkabinettenwerkgroep met het kabinet Kelchtermans aangepakt worden. Misschien moeten mannen meer tot deeltijdse arbeid aangespoord worden. Informatie over de gevolgen van deeltijdse arbeid is inderdaad essentieel. Dat kan wel 't best in overleg met de federale overheid.

Inzake de voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap verwijst de minister naar de persmededeling die mevrouw Ceysens aanhaalde. De positieve actieplannen 1995-1996 bevatten een - uiteraard - grondige evaluatie van het emancipatiebeleid van de voorbije vijf jaar. Daarbij zal de eventuele nood aan ondersteuning voor de emancipatieambtenaren nagegaan worden en naar een betere functieomschrijving gezocht worden.

De vervrouwelijking van de beroepsnamen, een vorm van taalmanipulatie, is een delicaat probleem, geeft de minister toe. Vrouwen moeten meer zichtbaar worden zonder dat ze benadeeld worden. De minister voelt niet veel voor een veralgemeend opleggen van vrouwelijke beroepsnamen. De Franstalige Gemeenschap heeft dat wel gedaan. Het kan interessant zijn na te gaan hoe men dat concreet gerealiseerd heeft. De minister hecht vooral belang aan het advies dat zij van de Nederlandse Taalunie gevraagd heeft. Eenvormigheid tussen Vlaanderen en Nederland is essentieel. Men kan ook het linguïstische aspect niet zomaar naast zich neerleggen. Taalevolutie kan niet zomaar opgelegd worden.

Mevrouw Nelly Maes is verheugd dat de minister met het taaleigen rekening wil houden. Ook de link met Nederland is noodzakelijk. Het lid verwacht van de Taalunie niet onmiddellijk een antwoord. Taalevolutie kan men niet met wetten tegenhouden. De tendens om naamwoorden te vervoegen neemt af, meent het lid. Door woorden te vervrouwelijken dreigt men discriminatie in te bouwen. Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen pleit om zoveel mogelijk seksneutrale beroepsnamen te hanteren en zoveel mogelijk de voornamen voluit te schrijven. In de Franse taal is feminisering van woorden meer gangbaar.

De minister zal de evaluatie van de campagne "Sex-collega, ex-collega" bij haar federale collega opvragen. Zij betwijfelt ten eerste dat de campagne geen nut zou hebben. Wat het project OSGW betreft, komen nu al meldingen en vragen van ambtenaren binnen. Blijkbaar is er nood aan een klachtentelefoon. OSGW zal na zes maanden geëvalueerd worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey pleit ervoor om na te gaan hoe klachten opgelost worden. Het lid vreest dat voor de vrouwen die slachtoffer van ongewenst seksueel gedrag zijn, vaak geen andere keuze overblijft dan overplaatsing.

3. Minderheden

Voor het taalonderwijs aan migranten heeft de Vlaamse regering ondertussen een oplossing uitgewerkt. De overheid moet kunnen ingaan op de enorme vraag van de migranten. Taalbevordering is essentieel voor de integratie.

De minister deelt het inzicht van de heer Wilfried Aers niet. De homo's en lesbiennes eisen geen aparte behandeling, maar gewoon gelijke rechten die ze nu nog niet krijgen.

Met minister Leo Peeters werden al gesprekken gevoerd over de veralgemening van de registratie van samenlevingscontracten. Ook hier moet overleg gepleegd worden met de federale minister voor Binnenlandse Zaken, de heer Johan Vande Lanotte. Het is de bedoeling naar een algemeen antidiscriminatoir beleid te evolueren, ook op gemeentelijk vlak.

De minister zal de suggestie van mevrouw Veerle Heeren en de heer Peter De Ridder inzake de toegankelijkheidsbureaus onderzoeken. Het is een interessant voorstel.

De ondersteuning van organisaties die de maatschappelijke weerbaarheid van gehandicapten bevorderen is het uitgangspunt van het gelijke-kansenbeleid, vervolgt de minister. De overheid geeft b.v. ondersteuning aan een tentoonstelling van kunst van mentaal gehandicapten. Dergelijke initiatieven dragen bij tot de mentaliteitswijziging.

Gehandicapten en seksualiteit is een complexe en specifieke problematiek. De minister is echter van oordeel dat het beleid een keuze moet maken ; niet alles kan tegelijkertijd aangepakt worden.

Volgens de minister is het niet de belangrijkste taak van de Vlaamse regering om zich met bio-ethische kwesties in te laten. De hele samenleving moet zich daarover bezinnen. De regering, maar nog eerder het Parlement, kan hierin een stimulerende rol vervullen.

Wijziging van de beeldvorming over gehandicapten begint inderdaad 't best bij jongeren. Het onderwijs kan hierin een rol spelen. Kleuterklassen b.v. zijn toegankelijk voor mentaal gehandicapten, wat als heel positief ervaren wordt. Participatie van gehandicapten aan het gewoon onderwijs is echter niet altijd mogelijk in de latere leerjaren.

De verslaggever,

De voorzitter,

Peter DE RIDDER

Trees MERCKX-VAN GOEY

BIJLAGEN

Anne Van Asbroeck
Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden
en Gelijke kansenbeleid

BEGROTINGSJAAR 1996

Eigen middelen:

programma 11.4

b.a. 0101: allerhande uitgaven m.b.t. emancipatie en gelijke kansenbeleid.

bedrag: 46.5 miljoen BEF

Coördonnancering:

programma 53.1: lokale en regionale besturen

b.a. 3303: Subsidies voor initiatieven inzake vorming van lokale ambtenaren.

bedrag: 15 miljoen BEF

b.a. 3402 Projectgebonden facultatieve uitgaven.

bedrag: 4.4 miljoen BEF

programma 39.2

b.a. 0003: Onderwijsvoorrrangsbeleid, migrantenbeleid en kansarmoede.

bedrag: 10 miljoen BEF

Trekkingsrechten:

programma 12.1

b.a. 1227 Stimulering van het wetenschappelijk onderzoek in de sociale wetenschappen en in de cultuur- en geesteswetenschappen.

bedrag: 10 miljoen BEF

programma 11.2 Kanselarij en voorlichting

b.a. 1214: Allerhande uitgaven voor de bekendmaking van beslissingen van de Vlaamse regering.

bedrag: 10 miljoen BEF

Doorbreken van traditionele rollenpatronen en seksespecifieke waarden en normen in het onderwijs en de participatie van de beoogde doelgroepen bevorderen.

Kostprijs: 24 miljoen BEF

Verantwoording vanuit het regeerakkoord.

In het regeerakkoord wordt de zorg uitgedrukt éénieder, ongeacht de sociale of etnische herkomst, op gelijke wijze een sociale en diepe persoonlijkheidsvorming, een werkelijkheids- en wereldgeoriënteerde algemene vorming en een brede beroepsgerichte opleiding met het oog op integratie in het beroepsleven te garanderen.

Verantwoording vanuit de specifieke bevoegdheden van de Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid.

Alternierend leren:

Als we de doorstroming naar het hoger onderwijs bekijken van jonge meisjes zien we een sterke ondervertegenwoordiging van migrantenmeisjes. Hoewel zij over het algemeen betere studieresultaten behalen dan migrantenjongens stromen zij minder door. Met als doel aan te tonen dat in onze maatschappij een groot potentieel aan capaciteiten niet of onderbenut wordt zal, in samenwerking met de minister bevoegd voor onderwijs, een project altemnerend leren voor migrantenmeisjes worden opgestart. Dit project is gebaseerd op de altemnerende opleiding tot kleuterleidster die in de vorige legislatuur gestart werd. De beoogde sectoren zijn boekhouden, informatica, toerisme, ... De keuze van de opleiding zal mede bepaald worden door de bereidheid van de scholen enerzijds, maar ook door de bereidheid van de werkgevers die de studentes voor de duur van de opleiding in hun sector tewerkstellen.

(eigen begroting en coördonnancering onderwijsbudget)

Studie- en beroepenkeuzeoriëntering:

Niettegenstaande dat in principe alle scholen en studierichtingen open staan voor zowel jongens als meisjes, ziet men, zowel in het secundair als in hoger onderwijs, dat de studiekeuze nog steeds sterk geslachtsgebonden is. Meisjes en jongens kiezen in het algemeen veeleer studierichtingen die aansluiten bij de rol die in onze maatschappij traditioneel aan hen wordt toebedeeld.

In dit kader zullen acties in verband met studie- en beroepenkeuzeoriëntering, die als doel hebben de traditionele rollenpatronen en seksspecifieke waarden en normen te doorbreken, ondersteund worden.

Sensibiliseren van het onderwijzend personeel:

Er dient bovendien gewerkt te worden aan de ‘onderwijscultuur’, die een bevestiging is van de bestaande maatschappelijke verhoudingen. Belangrijk hierbij is dat het onderwijzend personeel bewust wordt gemaakt van de belangrijke rol die zij bij het doorbreken van de traditionele rollenpatronen en seksspecifieke waarden en normen alsook bij het wegwerken van discriminatie en onverdraagzaamheid kunnen spelen.

De aandacht voor groepen die in onze samenleving minder zichtbaar zijn of gediscrimineerd worden (migranten-allochtonen, homoseksuelen, personen met een handicap) moet bevorderd worden.

Acties zullen ondernomen worden om deze aspecten zowel in de lerarenopleiding als in de navorming van leraren aan bod te laten komen. Ook het studiemateriaal dient geanalyseerd en aangepast te worden in functie van de veranderende maatschappij.

De kansen van de beoogde doelgroepen op de arbeidsmarkt verbeteren.

Kostprijs: 8 miljoen BEF

Verantwoording vanuit het regeerakkoord.

In het regeerakkoord wordt werkgelegenheid beschouwd als de eerste sleutel tot de persoonlijke, gezins- en maatschappelijke ontwikkeling van alle mensen.

Verantwoording vanuit de specifieke bevoegdheden van de Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid.

Belemmerende randvoorwaarden:

Om de tewerkstellingskansen van vrouwen uit te bouwen, moet er een gecombineerd arbeidsmarkt en sociaal beleid komen dat beantwoordt aan de specifieke behoeften van vrouwen in de samenleving. De intrede van vrouwen op de arbeidsmarkt wordt nog al te vaak belemmerd door randvoorwaarden als het gebrek aan kinderopvang.

In dit verband zal het actieplan van de V.D.A.B. ter verbetering van de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt ondersteund worden. Bovendien zal bij wijze van pilootproject het initiatief genomen worden om in samenwerking met de V.D.A.B. en de gemeenten lokale informatiecampagnes naar de beoogde doelgroep op te zetten.

Ook migranten-allochtonen en personen met een handicap kampen met moeilijkheden om in te treden op de arbeidsmarkt. Het is noodzakelijk dat deze problemen geïnventariseerd worden zodat in samenwerking met de werkgroep 'Risicogroepen' van de V.D.A.B. maatregelen getroffen kunnen worden om deze belemmeringen weg te werken.

Sensibiliseren van werkgevers:

Vele werkgevers staan weigerachtig om vrouwen, migranten-allochtonen, personen met een handicap een plaats te geven in hun bedrijf. In samenwerking met de V.D.A.B. zal het initiatief genomen worden om door middel van promotiemateriaal (folder/brochure/video) een sensibiliseringsactie naar de bedrijven op te zetten.

Ongewenst seksueel gedrag op het werk:

Om richtlijnen uit te werken in verband met de aanpak van ongewenste intimiteiten en seksuele intimidatie werd reeds door de Vlaamse regering een commissie Ongewenst Seksueel Gedrag op het Werk opgericht. Het ontbreekt de Vlaamse Gemeenschap aan ervaring met deze materie.

In samenwerking met de minister bevoegd voor ambtenarenzaken zal een externe vertrouwenspersoon aangesteld worden die de klachten van Vlaamse ambtenaren in verband met O.S.G.W.

Deeltijds werken:

Niettegenstaande arbeidsherverdelende maatregelen in principe sekseneutraal zijn stelt men vast dat veel meer vrouwen dan mannen er gebruik van maken. De impact van de extra premie die de Vlaamse Gemeenschap bij deeltijds werk of loopbaanonderbreking moet geëvalueerd worden. Er zal een publiciteitscampagne opgezet worden om mannen aan te moedigen van de maatregel gebruik te maken.

De beeldvorming van de beoogde doelgroepen in de Vlaamse TV-producties verbeteren en informatie aanbieden via de nieuwe media.

Kostprijs: 10 miljoen BEF

Verantwoording vanuit het regeerakkoord.

In het regeerakkoord wordt gesteld dat de media van essentieel belang zijn voor de versterking van de democratische samenleving.

Verantwoording vanuit de specifieke bevoegdheden van de Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid.

Met het oog op een verbetering van de beeldvorming van gediscrimineerde groepen, dient nagegaan te worden op welke manier zij worden voorgesteld in de Vlaamse TV-producties (BRTn - TV1 en TV2-, VTM, Ka2, regionale TV). De resultaten van het onderzoek zullen als werkinstrument dienen voor de vertegenwoordigers van de doelgroepen om de voorstelling van hun achterban positief te beïnvloeden. Sensibiliserende acties ten aanzien van productiehuisen, castingbureau's en schrijverscollectieven zullen ondersteund worden.

Met het oog op een betere toegankelijkheid van diensten en informatie en dus een vlottere maatschappelijke participatie van gediscrimineerde groepen zullen representatieve organisaties en federaties van de verschillende doelgroepen gesteund worden bij het opzetten van informatieve netwerken via teletekst (BRTn), internet (Telenet Vlaanderen).

De positie van de beoogde doelgroepen in het kunstlandschap verbeteren door projecten te ondersteunen die het werk van kunstenaars die tot de doelgroepen behoren centraal stellen.

Kostprijs: 2 miljoen BEF

Verantwoording vanuit het regeerakkoord.

In het regeerakkoord wordt gesteld dat binnen het cultuurbeleid het stimuleren van een verscheiden en kwaliteitsvol aanbod hand in hand gaan met het bevorderen van de betrokkenheid van zoveel mogelijk mensen bij zoveel mogelijk uitingen van cultuur. Begeleiding, informering en sensibilisering van kunstenaars, opdrachtgevers en publiek is een taak voor de Vlaamse overheid.

Verantwoording vanuit de specifieke bevoegdheden van de Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid.

De positie en het aandeel van de vrouwen in het kunstlandschap alsook de manier waarop zij zich daar manifesteren kan vanuit verschillende perspectieven benaderd worden. Zo zullen projecten ondersteund worden die als doel hebben het werk van kunstenaars die tot de doelgroepen behoren centraal te stellen, via eigen manifestaties en publikaties of in samenwerking met bestaande kunstkanalen.

Allerhande initiatieven in het kader van het Gelijke Kansenbeleid.**Kostprijs: 12 miljoen BEF****Hearings:**

Om voeling te houden met de behoeften van de verschillende doelgroepen die in het kader van het Gelijke Kansenbeleid beoogd worden en om het beleid hier beter op af te kunnen stemmen zullen hearings georganiseerd worden in alle Vlaamse provincies.

*Kostprijs: 500.000 BEF***Lokale besturen:**

In overleg met de minister bevoegd voor binnenlandse aangelegenheden en de lokale besturen zullen sensibiliserende acties voor het voeren van een actief en effectief lokaal anti-discriminatiebeleid opgezet worden.

*Kostprijs: 1.000.000 BEF***Andere projecten:***Kostprijs: 10.500.000 BEF*

Overzicht van de stand van zaken in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen inzake het besluit van 19 december 1990

instelling	1	2	3	4	5
ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	Rita Mulier september 1991	*	*	*	*
ARGO	Ingrid Verstrepen juni 1992	*	*	*	*
BLOSO	Ann Colpaert september 1993			*	*
DIGO	Gerda Vaes december 1991	*	*	*	*
DS	Jean Loncke februari 1992	*		*	*
IMALSO	Gilbert Gils maart 1991	*		*	
IWT	Kathleen Goris maart 1995	*	*	*	*
KIND & GEZIN	Karin Mangeleer april 1991		*	*	*
MBZ	Johan Kimpe november 1991			*	
OPZ-GEEL	Katrien Rombouts juni 1994	*	*	*	*
OPZ-REKEM	Rita Schaekers januari 1992	*	*	*	*
OVAM	Karina De Beule januari 1992	*	*	*	*
UZ-GENT	Anita Goethals april 1992	*		*	*
VCGT	Eliane Knuts juni 1992			*	*
VDAB	Annemarie Vriens juli 1995		*	*	*
VDBH	Linda Buzzi februari 1992	*	*	*	*
VFSIPH	Viviane Meynckens november 1991	*	*	*	*
VHM	Régine Jacquart mei 1991		*	*	*
VIZO	Marie-Jeanne Broos oktober 1991	*		*	*
VLM	Kristel Lammens september 1991	*	*	*	*
VMM					
VMW	Nadia De Clercq september 1995	*			

Verklaring :

- 1 = emancipatie-ambtenaar: naam + datum van aanstelling
 2 = intentieverklaring
 3 = interne begeleidingscommissie

- 4 = analytisch rapport
 5 = gelijke-kansenplan